Den belgiske kungen under debatt

KUNG LEOPOLD av Belgien kapitulerade jämte sin armé för tyskarna den 28 maj 1940, medan regeringens medlemmar begav sig till Paris och sedan till London. Under de följande åren stannade kungen i Belgien såsom tysk fånge utan att på något sätt framträda offentligt. Vid de allierades invasion av Frankrike i juni 1944 bortfördes han och hans barn till Tyskland, och då Belgien befriades i september samma år utsågs därför kungens broder, prins Charles, till regent. Då kungen befriades i samband med det tyska sammanbrottet vägrade den belgiska representationen att låta honom återvända, och i juli 1945 antogs en lag, enligt vilken kungen skulle få komma tillbaka blott med parlamentets uttryckliga godkännande. Detta beslut, som i realiteten innebar ett slags villkorlig avsättning, fattades under motstånd från så gott som hela det katolska partiet, representerande omkring 45 procent av väljarkåren.

Debatten kring kungens ställning har nu flammat upp på nytt. En av kungen personligen tillsatt kommission på nio personer, till större delen ansedda katolska jurister, har i ett omfattande betänkande, som publicerades för några veckor sedan, sökt tillbakavisa alla mot monarken riktade beskyllningar. Kommissionens utredning har sedermera diskuterats i den belgiska pressen. Den mot kungen kritiska linjen har främst företrätts av Pierlot, konseljpresident från våren 1939 till strax efter krigets slut, i en serie artiklar i Le Soir; Pierlot är en av de få katolska politiker som motsatt sig kungens återtagande av sina funktioner.

Debatten har stort konstitutionellt och politiskt intresse; på flera punkter ställs den parlamentariska monarkins problem i skarpare konkret belysning än kanske någonsin tidigare. De huvudfrågor det gäller är tre: kungens uppträdande i förhållande till regering och parlament före den tyska invasionen i maj 1940, hans ställningstagande vid kapitulationen i maj samma år, hans förhållande till Tyskland respektive den fria belgiska regeringen under ockupationsåren.

Den belgiska parlamentarismen före kriget har ingående skildrats i docent Carl-Henrik Höjers för ett år sedan publicerade doktorsavhandling. Höjer betonade att kung Leopold, trots sitt erkännande av parlamentarismens principer, effektivt ingripit i den politiska utvecklingen. Dels påverkade han på skilda sätt regeringsbildningen, dels framträdde han flera gånger som talesman för en bestämd politik, framför allt då han i oktober 1936 på en gång påyrkade fullständig neutralitet och ett stärkande av det belgiska försvaret. Så långt Höjer kan fastställa handlade emellertid monarken i dylika fall — även då han exempelvis uppmanade en ministär att frånträda sin demissionsansökan — i totalt samförstånd med sina ministrar. Ofta var kungen helt ett språkrör för ministären; denna förskaffade sig "ett slags moralisk kontrasignation" från kungens sida. Vid andra tillfällen var kungen initiativtagare, men regeringen var helt ense med honom. Situationen var alltså ungefär densamma som vid den svenske monarkens upprepade ingripanden under kriget: genom handbrev till Hitler om Sveriges vilja att förbli neutralt, anslutning till regeringens uppfattning beträffande hållningen till rysk-finska kriget i februari 1940, för att nämna de mest markanta fallen. Monarkens auktoritet eller popularitet begagnas som ett stöd för regeringen — en egendomlig snedvridning av det parlamentariska systemet.

På denna punkt är den kungliga belgiska kommissionens betänkande föga upplysande. Man framhåller blott att kungen varit enig med sina ministrar och att han oförbehållsamt godtagit parlamentarismen. I Pierlots artiklar tecknas en annan bild. Kungen hade, skriver Pierlot, en helt annan uppfattning om sin ställning än ministrarna, han ansåg sig vara berättigad och förpliktad till ett personligt ställningstagande och han hyste en allmän misstro till representationen och de politiska partierna. På våren 1939 önskade Leopold sålunda bilda en oparlamentarisk regering med två landshövdingar, en general och en diplomat i spetsen; han avstod dock från projektet efter föreställningar från Pierlot. Såsom ett märkligt bevis på kungens inställning berättar Pierlot att chefen för det kungliga kabinettet — en av kungen personligen utsedd förtroendeman — hade i uppdrag att genomgå de aktstycken som förelåg till undertecknande och att råda kungen hur han borde handla.

Sedan kriget utbrutit — men innan Belgien angreps — blev förhållandet mellan kungen och regeringen alltmera spänt; i november 1939 fann Pierlot det nödvändigt att erinra Leopold om att monarken och regeringen måste verka i samförstånd och inte fungera som två särskilda grenar av exekutivmakten. Åtminstone vid ett par tillfällen handlade kungen uppenbart egenmäktigt. Då i mitten av januari 1940 en tysk invasion ansågs förestående vände sig Leopold, utan att ha inhämtat råd av någon minister, till den engelska regeringen med förfrågan vilka garantier Belgien kunde erhålla därest det begärde fransk-engelsk hjälp. De engelska och franska regeringarna trodde att kungens hänvändelse var en preliminär hemställan om hjälp och hopade trupper vid den belgiska gränsen. På en omväg fick den belgiske utrikesministern Spaak reda på saken, ministären informerades, och de allierade arméernas intåg till Belgiens beskydd blev förhindrat. Vid samma tillfälle utfärdade kungen militära order av största betydelse, bland annat om att alla tankhinder och dylikt vid den franska gränsen skulle slopas, utan att någon minister tillfrågades.

Mot bakgrunden av denna situation måste man se konflikten mellan kung och regering i samband med kapitulationen den 28 maj 1940. Enighet rådde om att den i Flandern inneslutna armén måste kapitulera. Men regeringen ansåg att kungen och regeringen borde fortsätta kampen genom att stanna hos de allierade, medan kungen ville ge sig fången jämte armén. Då kungen trots ministärens ivriga föreställningar beslöt sig för det senare alternativet, uppstod en total brytning. I sitt radiotal samma dag kapitulationen skedde förklarade Pierlot att kungen handlat i strid mot regeringens och folkets vilja. Vilka motiv som var bestämmande för kungens handlande är oklart. Från kungens och de kungatrognas sida hävdas att monarkens plikt var att dela arméns öde och att ingen tanke på en uppgörelse på lång sikt med tyskarna förelåg. Ministrarna misstänkte, sannolikt med orätt, kungen för att vilja säkra sin framtid genom underkastelse och beskyllde honom praktiskt taget för förräderi. Sannolikt är att kungen trodde på en tysk seger och att en allmän défaitism utgjorde bakgrunden till hans uppträdande. Att hans handlingssätt stred mot statsskickets principer är uppenbart.

De förbindelser som under ockupationstiden etablerades mellan den fångne monarken och den landsflyktiga regeringen präglades av ömsesidig misstro. Kungen var förbittrad över de uttalanden Pierlot och andra fällt om honom efter kapitulationen, ministrarna förstod visserligen att de misskänt kungens motiv — han blev ju fånge, icke, som de befarat, ledare av en quislingregering —, men de litade inte helt på hans sinnelag. På hösten 1943, då de allierades seger syntes säkrad, sände regeringen på hemliga vägar ett brev till kungen med begäran om vissa försäkringar rörande politiken efter krigets slut: Belgien skulle uppträda som deltagare i kriget till dess fullständig seger vunnits, kollaboratörer skulle bestraffas osv. Kungen svarade helt kort att han som krigsfånge var förhindrad att göra politiska deklarationer. Av ett av kungen i januari 1944 uppsatt memorandum framgår att han icke var beredd att som ministrar godta Londonregeringens medlemmar.

Till de många omstridda punkterna hör också Leopolds besök hos Hitler i november 1940. Detta besök har framställts som helt motiverat av önskan att förbättra det belgiska folkets läge under ockupationstiden. Pierlot finner det emellertid vara ett bevis på att kungen trodde på en tysk seger; härpå tyder att han, ehuru förgäves, bad om en försäkran från Hitlers sida om framtida oberoende för Belgien. Démarchen kan, skriver Pierlot, "förklaras blott på ett sätt: Belgien är i kungens ögon inte längre med i kriget, och det är icke av en osannolik allierad seger det har att hoppas på sitt oberoende, utan av segrarens moderation". Beträffande kungens bortförande i juni 1944 går likaledes stridiga rykten. Det har rent av påståtts att detta "bortförande" arrangerades av kungen själv, som skulle fruktat folkets reaktion vid befrielsen. Niomannakommissionens framställning synes emellertid klart visa att kungen fördes till Tyskland mot sin vilja.

Den belgiska debatten visar faran av den tendens till särskiljande av monark och ministär som framträdde i belgisk parlamentarism redan före det andra världskrigets utbrott. Även om kungens ingripanden täcktes av ministären — samtidigt som de avsåg att moraliskt vara en täckning för denna — uppfattades de som ett uttryck för monarkens personliga ståndpunkt och fick därigenom sin betydelse. Denna kurragömmalek monark och regering emellan var i viss mån förutsättningen för det läge som uppstod då en verklig meningsbrytning inträdde. Kungen kände sig uppmuntrad till självständig handling genom att han begagnats som värn och språkrör för ministrarna; han hade på detta sätt bevarat eller erhållit en auktoritet som gjorde det möjligt för honom att ställa sin mening mot den ansvariga regeringens. Ur denna motsättning, som kulminerade vid kapitulationsbeslutet i maj 1940, framgick ett spänningsförhållande som i förening med en rad ödesdigra händelser småningom undergrävde monarkens position. Det hela är ett skolexempel på risken av att söka kombinera parlamentarism och personliga ställningstaganden från kungens sida.

Herbert Tingsten

N. Arhult, Markaryds distrikt, en l. o. (manl.) i Värestorp, Hjärsås distrikt, en (manl.) i Mariefred, fyra i Degerfors distrikt, två i Säbrå distrikt, två i Brålanda distrikt, en i Borlänge, en ord. småskollärarinnetjänst i Södra Hestra, Broaryd, en l. o. i Viken, Brunflo distrikt, en i Axtorp, Munkaljungby, en vid kustsanatoriet Apelvikens skola, Apelviksstrand, samt en e. o. i Gösbäck, Förlösa distrikt, och en i Gottne, Moliden.

Tandläkarmöte. Till svensk representant vid tionde internationella tandläkarmötet i Boston har utsetts tandläkare Thure Brandrup-Wognsen. Han får resebidrag med 2.000 kr.

Skolkommissionen. För fortsatta skolpedagogiska undersökningar har skolkommissionen fått anslag på 33.500 kr.

Lånetillstånd. Stockholms stad får låna 2,5 milj. kr. på 30 år för att teckna aktier i AB Stockholms tomträttskassa. Vidare får staden teckna garanti för lån med högst 50 milj. kr. åt tomträttskassan och gå i borgen för lån med 45 milj. kr. på 25 år åt AB Stockholms spårvägar.

Observationsklasser. Två "observationsklasser" får enligt skolöverstyrelsens medgivande på försök inrättas vid Solna folkskolor från stundande läsår. Klasserna är avsedda för svåruppfostrade barn.

Skoutredningen. 1945 års skoutredning har fått tillstånd att företa en 14 dagars studieresa till Tjeckoslovakien och Schweiz.

Forskningsanslag. Anslag har beviljats för undersökningar rörande provningsmetodik och användningsområden vid icke förstörande materialprovningar med gammastrålar, för undersökningar av vissa kristallkemiska problem medelst radioisotoper och till fortsatta arbeten med hydrering av skifferolja.

EN VÄDJAN

till Er som går på semester!

Tiotusentals abonnenter på Dagens Nyheter reser nu på semester och flyttar sin tidning till ny adress. Varje adressförändring behandlas på DN:s prenumerationskontor med största omsorg och kräver därför en hel del arbete. Dagens Nyheter har förberett denna "sommarrusning" genom kraftig förstärkning av personalen. Men tidningen måste likväl vädja till Er som reser på semester:

Anmäl skriftligen adressförändring till sommaradress i god tid! För att Ni skall få tidningen utan avbrott måste nämligen anmälan vara tidningen till handa senast

3 vardagar i förväg!

Skriv redan i dag till Dagens Nyheter, Prenumerationsavd., Stockholm 1, även om Ni inte reser förrän om en eller två veckor, och skriv tydlig adress och tydligt datum!

DAGENS NYHETER

Sveriges största dagliga tidning.

Obs! Bor Ni i landsorten och får tidningen genom posten, torde Ni i god tid anmäla adressändringen på närmaste postanstalt.

Hundra år italiensk litteratur

G. B. ARISTA: Cento anni. Jan förlag, Stockholm 1947.

DEN I STOCKHOLM verksamme italienske journalisten och språkläraren G. B. Arista har med sin antologi Cento anni tagit ett lovvärt initiativ, som länder honom till heder. Jan förlag, som utger volymen, får dela hedern med kompilatorn. Italiensk litteratur har — möjligen med några få undantag — inte alls i samma grad som italiensk konst lyckats intressera publiken i vårt land, och ett arbete som detta är en verklig nyhet. När man bläddrar igenom antologin är det lätt att konstatera att de allra flesta av de i densamma representerade 50 prosatörerna och poeterna är praktiskt taget okända i Sverige, i varje fall utanför den trånga krets av specialister som av olika anledningar ägnar den italienska litteraturen sin särskilda uppmärksamhet. Vad kan det bero på?

Det finns naturligtvis många orsaker till att den moderna italienska litteraturen inte har förmått slå igenom på den svenska bokmarknaden. En orsak är förstås att så relativt få italienska böcker har blivit översatta — men detta konstaterande är ju bara en omskrivning av det bristande intresset för italiensk litteratur. Arista betonar i sin inledning till antologin att en av de viktigaste anledningarna härtill är att finna i den italienska litteraturens egen karaktär: hans landsmän skriver i allmänhet inte romaner, noveller och dikter som skulle kunna kallas "popolari". Påpekandet är nog inte obefogat. En rätt hög grad av exklusivitet kännetecknar otvivelaktigt många av de skönlitterära verk som har producerats i Italien under de senaste ett hundra åren.

Redan det faktum att en italiensk antologi på italienska språket utkommer i Sverige bör väl emellertid å andra sidan kunna tas som bevis på att det i alla fall finns en — låt vara i jämförelse med den anglosachsiskt orienterade publiken begränsad — skara av svenskar som tycker sig ha utbyte av att läsa italienska författare och är i stånd att läsa dessa på originalspråket.

Det är 100 års italiensk skönlitteratur som passerar revy på bokens knappt 400 sidor. Man kan fråga sig varför utgivaren har valt just ett sekel som ram för sin presentation, men man får svaret redan när man läser namnet på den författare som inleder den illustra kavalkaden: Alessandro Manzoni. Om man inte är alltför pedantisk i fråga om data, så kan man säga att det har förflutit ett århundrade sedan Manzonis mästerverk I promessi sposi publicerades i sin slutgiltiga edition. Det är rimligt och riktigt att placera denna magnifika skildring av människor och landskap i 1600-talets Lombardiet som ingångsportal till den moderna italienska litteraturens Parnass. Den siste i raden av de här representerade författarna är Elio Vittorini, som presenteras med ett kapitel ur sin hittills bästa roman, Conversazioni in Sicilia. Enligt Arista i dennes förord skulle alltså Vittorini företräda "i giovanissimi". Detta kan nu knappast sägas vara en exakt definition. Med sina 46 år på nacken hör denne sicilianske diktare snarare till gruppen "i giovani", men efter denna finns en senare generation, "de yngsta", som inte alls har fått plats i volymen. Härom är nu ingenting att säga, ty inte minst i fråga om kompileringen av en antologi gäller ordet att i begränsningen röjer sig mästaren, och man är snarast benägen att prisa utgivaren för att han inom den fullt hanterliga volymens ram har lyckats pressa in så många och så representativa författare. "I giovanissimi" får väl vänta några år till dess de har hunnit bli "giovani".

En presentation av de senaste ett hundra årens italienska litteratur skulle ju kunna göras på hundra eller tusen andra sätt än det som Arista har gjort det på. Vad som dock kan sägas om denna den första på italienska i Sverige utgivna antologi är att den utan tvivel ger en god föreställning om sitt ämne. Efter Manzoni saknas varken Carducci eller Verga, varken Fogazzaro eller Pascoli, varken Matilde Serao eller d'Annunzio, varken Panzini eller Pirandello, varken Deledda eller Marinetti. Och efter dem återfinner man, som sig bör, sådana namn som Papini, Tozzi, Cecchi, Cardarelli, Baldini. Den i vårt land tämligen bekanta trion Bacchelli, Alvaro och Moravia saknas givetvis inte heller, medan Silone inte har ansetts fin nog i detta sällskap, utan har fått vika för sådana huvudsakligen som journalister verksamma skribenter som Paolo Monelli och Curzio Malaparte. Dessa bägge är för resten inte de enda journalisterna i denna vittra krets, och det tycker anmälaren är bra, eftersom mycket av den bästa prosa som i vår tid skrivs i Italien skrivs av just denna speciella kategori av författare och först publiceras i tidningar.

Aristas egna porträttskisser av de 50 författarna snarare ger biografiska upplysningar än sätter in dessa i litteraturhistoriskt förklarande sammanhang. Men det är ju inte ett sekels italiensk litteraturhistoria utgivaren har velat åstadkomma, utan en antologi, där diktarna talar med sina egna röster. Och med den uppgiften har Arista lyckats mycket bra.

Agne Hamrin

Halvårslång väntan hos skrädderi, svårt med nyrekryteringen i yrket

Tre månader och upp till halvåret får man räkna med att vänta om man nu vill låta sy sig en kostym på något av huvudstadens större första klass skrädderier. Överallt har man beställningar långt upp över öronen, men det stora cruxet är bristen på arbetskraft. Den har sällan varit värre, och kraftåtgärder torde snart bli nödvändiga för att stimulera nyrekryteringen till det hederliga skräddarhantverket.

Denna fråga och rationaliseringsproblemet var också de viktigaste ärendena vid Sveriges skrädderiarbetsgivares centralförenings 27:e kongress i Hälsingborg i dagarna. Där lämnades bl. a. en redogörelse för den s. k. rationaliseringskommitténs verksamhet. Verkställda försök hade visat att en kavaj normalt bör kunna sys på 14 timmar, om vissa detaljer i arbetet rationaliseras. Därigenom skulle man nå en tidsvinst på två månader pr år för en gesäll. Flera talare varnade för att för mycket industrialisera skräddarhantverket, men man var överens om att den svåra bristen på arbetskraften gör det nödvändigt att utnyttja maskinella hjälpmedel när dessa verkligen är till gagn och det utförda arbetet inte försämras därigenom. De amerikanska skräddarna har för resten visat att det går att rationalisera en del saker utan att kvaliteten blir lidande. De har sinnrika maskiner som gör förstklassiga kanter och liknande fullt ut lika bra som en hantverkare, men de dyrbara maskinerna gör att priset på arbetet blir ungefär detsamma som om en skräddare sytt det. Däremot vinner man tid, och det är ju dit man vill komma när arbetskraften tryter.

Hantverkets högskola föreslås.

Det nuvarande systemet med lärlingar innebär att en mästare, om han vill anställa en lärling, är skyldig att hålla denne med lärare för utbildning, och detta uppges kosta mästaren omkring 5.000 kr., varav han dock får hjälp med en del från Centralföreningen. Men det är få ungdomar som lockas av skräddaryrket; de går hellre till industrin, där de snabbare kommer upp i högre lön.

Vid kongressen föreslog två stockholmare undersökning av möjligheterna att ordna ett slags hantverkets högskola, bl. a. för skräddare, som där kunde få teoretiska studier och praktisk undervisning i tillskärning och rationellt bedriven sömnad och dessutom ämnen som textillära, maskinlära, anatomi, dräkthistoria, konsthistoria, språk, matematik m. m. Motionärerna ansåg att en sådan skola skulle bli av ovärderlig nytta på lång sikt för skrädderiyrket.

Cheferna för huvudstadens större skrädderier förklarar enstämmigt att det är oerhört svårt att få arbetskraft — inte heller några landsortsskräddare flyttar längre till Stockholm. Allra värst är det att skaffa byxskräddare och västsömmerskor.

Inga större ändringar i herrmodet.

Tygtillgången för skrädderierna är inte heller särskilt god, och det är svårt för att inte säga nästan omöjligt att få in några kvalitetstyger utifrån. Men än har firmorna engelska tyger i lagren. De svenska kostymtygerna har emellertid blivit av allt bättre kvalitet, men fabrikerna har svårigheter att leverera, vilket i sin tur sätter sitt spår på tygerna: det blir inte tid till några nya tygmönster, utan fabrikerna kör med sina gamla sorter. Avsättning har man ändå mer än tillräckligt!

Höstens herrmod tycks inte innebära några större förändringar. Kavajen är alltjämt ganska lång; kanske tenderar byxvidden att minska något. De diskreta tygerna, enfärgat grått samt peppar och salt, håller sig, och möjligen börjar man något mer övergå till enradiga kavajer.

Varu- och arbetskraftsbristen märks även inom konfektionsindustrin, där leveranstiderna från fabrikerna är oerhört långa. Inte heller här har man tid till några utsvävningar i fråga om modeller, utan det är det gamla vanliga, och firmorna får vara tacksamma om de över huvud taget kan få några kostymer. Och bättre ser det tyvärr inte ut att bli i fortsättningen.

Miljonindustri lämnar Värtan för Falkenberg

Från Dagens Nyheters korrespondent.

FALKENBERG, fredag.

Falkenbergs stad får inom kort en ny stor industri. I fredagens konselj meddelade nämligen regeringen byggnadstillstånd åt AB Christian Ohlson i Värtan, som av Falkenbergs stad förvärvat 28.000 kvm tomtjord.

Bolaget har för avsikt att i Falkenberg uppföra en fabrik för tillverkning av tankvagnar, och det är inte omöjligt att hela den rörelse som numera drivs i Värtan kommer att överföras till Falkenberg. I full drift beräknas den nya industrin sysselsätta omkring 300 man.

Bolaget har börjat bygga en fabrik i Köping, men statsmakterna har avbrutit byggandet och förklarat att ytterligare en tung industri inte är önskvärd i Västmanland. Statsrådet Eriksson hade i stället föreslagit ett antal platser, bland dem Falkenberg. Avsikten är att omedelbart forsla ned förråd från Köping till Falkenberg för att omgående kunna påbörja byggnadsarbetet. Bolagets omsättning beräknas bli 40 vagnar i månaden och omsättningen 10 miljoner om året.

Brommaavtalet klart, städning på måndag

Städerskekonflikten vid ABA:s Brommaflyg är nu ur världen och arbetet skall återupptas snarast möjligt, senast på måndag.

Förlikningsmannen sekreterare Schmidt kunde på fredagen meddela att definitiv uppgörelse träffats mellan parterna på grundval av hans förslag.

Åskan splittrade skorsten till grunden

Från Dagens Nyheters korrespondent.

ULLANGER, fredag.

Norra Ångermanland hemsöktes natten till fredagen av ett synnerligen häftigt åskväder. I Sidensjö socken antände blixten ett torvtorkeri, som brann ned.

Hos hemmansägaren Mauritz Nilsson i Edånger, Vibyggerå, slog blixten ned i både mangårdsbyggnaden och ladugården. Gårdsfolket väcktes nämligen av en häftig knall, och samtidigt slog åskan ned och splittrade husets skorsten ända uppifrån taket ned till spisgrunden inne i köket. Skorstenen måste alltså muras upp på nytt, vilket blir ett tidsödande arbete. I ladugården dödade blixten en kviga. Nilssons gård har gång efter annan haft påhälsning av blixtnedslag, som vållat stora skador.

Geologstudenter åter från Norge med fjällbuss

Efter en många gånger fantastisk bussresa genom mellersta Norge återkom på fredagen en studentgrupp från Stockholms högskola som under professor Hans W:son Ahlmans ledning studerat glaciärerna i Norge.

Truppen, som utgjordes av professorn och professorskan, amanuens Gösta Walldén och 19 studenter och studentskor, har sedan den 11 juli skumpat fram i buss på svenska och norska vägar. De har överallt mötts av den mest spontana vänlighet, något som professor Ahlman såväl som alla de andra deltagarna är angelägna att understryka.

För att bussen skulle få köra de vanskliga fjällvägarna uppe i Hardangervidda och i Jotunheimen fordrades speciellt tillstånd av norske vägdirektören, och försedd med ett sådant kom bussen lyckligen igenom alla krångliga passager, även om det flera gånger hängde på millimetern att man skulle kört fast. Det är första gången som dessa vägar befarits av en så stor buss som den svenska expeditionens.

— Från Bergen gick färden genom Sognefjällen upp till Styggedalsbräen, berättar amanuens Walldén, och där kunde man med ledning av professor Ahlmans många tidigare undersökningar på platsen konstatera den fantastiska tillbakagången hos glaciären speciellt under 40-talet.

Och från denna resans höjdpunkt sågade man sig sedan neråt genom Gudbrandsdalen till Hamar, därifrån till Arvika och så direkt på Stockholm, dit man anlände en timme för tidigt och utan att någon gång under hela färden ha utsatts för ett enda missöde.

PEDAGOGISKT MÖTE

Till föreningen Nordens pedagogiska möte i Sigtuna 27 juli—1 augusti väntas inalles ett 100-tal deltagare, varav från Danmark 35, från Finland 12 och från Norge 21. Ledare blir [illegible] Erik Sandberg. Mötet avser att knyta personliga förbindelser och kontakter mellan pedagoger från olika skolformer i de nordiska länderna.

Sekreterare K.-E. Tengroth i landskommunernas förbund reser på lördagen till Genève för att delta i Moralisk upprustnings världskonferens i Gaux vid Montreux. Över 70 svenskar deltar, däribland flera fackföreningsledare, ingenjörer och industrimän.

Zigenarhövdingen jordfäst i Växjö

VÄXJÖ, fredag.

Zigenarhövdingen Dimetri Taikon har avlidit i Växjö och jordfästs på Skogslyckekyrkogården, visserligen efter högkyrklig ritual men med rika inslag av zigenarnas egna riter.

Den döde hövdingen låg i sin kista med många underliga knappar och band till tecken på sin värdighet. Han hade även ett par klockor och ett par börsar med sig på den sista färden.

Den nye hövdingen, Oskar Taikon, höll först ett lidelsefullt tal på zigenarspråket, med bugningar och knäböjningar. Jordfästningen förrättades sedan av stiftsadjunkt Åke Rydman, som talade över orden "Vi hava här icke någon varaktig stad, utan söka efter den tillkommande staden".

Kring graven fylkades den bortgångnes ättlingar och tog sitt avsked till stamfadern. Alla betygade på en gång sin vördnad för honom i graven. Pengar av olika valörer kastades i graven, och till slut tog kvinnorna händerna fulla med jord och öste på kistan.

Radiomöte i Östersund

Från Dagens Nyheters korrespondent.

ÖSTERSUND, fredag.

Det råder ett rörligt liv uppe på Östberget strax intill Frösötornet. Här arbetar man för att ställa i ordning för amatörsändarnas första stora möte efter krigsslutet.

— Vi har faktiskt försökt locka hit folk av snart sagt alla raser och nationer, säger ingenjör Sven Granberg, ordförande i tredje distriktet av Föreningen Sveriges sändaramatörer. Men förhållandena gör att det internationella inslaget blir tämligen blygsamt. Två norrmän kommer, och så en svensk-amerikan. Han heter Sven Myrbeck, och det namnet figurerade ganska flitigt i pressen 1938, då han efter 25 års skilsmässa återförenades med sin broder — genom etern!

Enligt senaste rapporter lär det finnas cirka 140.000 sändaramatörer i hela världen, därav hälften i USA. Vi i Sverige håller oss i skymundan med 600 licenserade sändare.

Ingenjör Granberg berättar vidare litet om de sändningar som kommer att äga rum från Frösötornet.

— Vi kommer att installera tre fasta stationer. Dessutom tillkommer gästernas transportabla sändare. Vi får förfoga över tre våglängdsband och kommer att försöka nå varje vrå av världen. Fördenskull har vi låtit uppmontera en vridbar antenn, som är en nyhet åtminstone i Sverige.

Sammanlagda värdet av utrustningen överstiger 35.000 kr. Lägrets stora radioanläggning skall utan avbrott sända i över 100 timmar, och man beräknar få kontakt med hela världen. Meddelanden om lägret har sänts ut till alla världens radioamatörer, och de som inte kan besöka lägret försöker i stället få kontakt med "SM 3 XA", som stationen kallas på de verifikationskort som pryds med en bild av det berömda storsjöodjuret.

Passpolisen hade ej rätt stoppa gummi-Ehlert

HÄLSINGBORG, fredag

TT. Med anledning av uppgifterna att den statslöse danske "gummiingenjören" Heinrich Matzen-Ehlert företagit täta resor mellan Hälsingborg och Danmark utan att bli hindrad i passkontrollen i Hälsingborg, uttalar polisintendent Göte Friberg för Hälsingborgs-Posten, att passkontrollen i detta fall varit förhindrad vidta några som helst åtgärder. Ehlert var nämligen inte spärrad som förbjuden att resa in i landet. Det är utlänningskommissionen som i sista hand bestämmer vem som får inresa, och så länge passkontrollen ej erhållit instruktioner från denna myndighet kan ingenting göras, inte ens om man med säkerhet vet att personen i fråga inte är önskvärd eller i detta fall tidigare utvisats ur landet.

Flyktingsnämnden begär att för höstterminen få utlämna stipendier i form av räntefria lån till högst femtitvå av de tidigare stipendierade icke-nordiska flyktingsstudenter som fortfarande under nämnda tid idkar studier vid universitet och högskolor här i landet. Samtidigt föreslår nämnden att lånen för studiemånad räknat höjs till 200 kr. för studerande i Stockholm, till 190 kr. för studerande i Göteborg och till 160 kr. för studerande i Uppsala eller Lund. Lånen har hittills utgått med resp. 160, 150 och 120 kr.

"Före textannonser" forts. från sidan två.

BYGGNADSENTREPRENAD

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen i Norrköping infordrar härmed anbud å om- och tillbyggnad av pannacentralen jämte ny transportkulvert vid Norrköpings lasarett med en volym på tillbyggnaderna av c:a 3.800 m³.

Entreprenadhandlingar erhållas efter skriftlig rekvisition från arkitekt SAR Hakon Ahlbergs kontor, Blasieholmstorg 11 C, Stockholm, mot deponerande av 100 kronor, vilket belopp återbetalas sedan bekomna handlingar jämte depositionskvitto återlämnats. Depositionsbelopp, som inbetalas per post, skall insättas å postgirokonto nr 255110.

Förseglade anbud, avfattade enligt tillhandahållet formulär och försedda med påskrift om innehållet, skola vara inlämnade senast måndagen den 25 augusti 1947 till Lasarettskontoret i Norrköping.

Anbudsgivare är bunden av sitt anbud t. o. m. den 15 oktober 1947.

För arbetets kontraktsenliga fullgörande m. m. skall anbudsgivare senast fem (5) dagar efter anfordran avlämna säkerhet som av byggherren kan godkännas.

Fri prövningsrätt förbehålles såväl med avseende på anbuds antagande eller förkastande som med hänsyn till avlämnad säkerhet.

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen.

Örebro socialpedagogiska institut.

Utbildar lärarinnor för barnträdgårdar och daghem. Kursen är 2-årig och börjar omkr. 1 september. Statsstipendier och ett antal friplatser. Ansökningarna böra sändas till Socialpedagogiska institutet, Trädgårdsgatan 14, Örebro, och vara inne senast 4:e augusti.

ÖREBRO FOLKSKOLESTYRELSE.

Jourhavande Apotek

tillgängliga nattetid samt sön- och helgdagar under Juli månad:

Draken, Enhörningen, Falken, Gasellen, Gripen, Leoparden, Lokatten, Morianen, Påfågeln, Råbocken, S:t Erik, Tigern, Tranan, Älgen och Ödlan.

LÄKARE

Dr G. BEXELIUS

bortrest 28/7—9/8.

Vikarie: Dr Georg Anzén, Götgatan 15.

Medlem av Stockholms Läkarförening.

Dr DOUGLAS LINDAHL.

Spec.: Invärtes sjukdomar, barnsjukdomar, öppnar praktik Fullerstavägen 1, Huddinge, fr. o. m. 1/8. Mottagn.-tid vardagar 11—13 och tid enl. överenskommelse. T. 57 38 44.

Medl. av Stockholms Läns Läkarförening.

DAGENS NYHETER den effektiva annonstidningen

© Tingstensamlingen — Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.